

Strategische agenda digitalisering Spoor 5: Onderwijslogistiek

Ambitie: we willen al jaren de student centraal stellen en ons onderwijs flexibiliseren, maar hebben hier de afgelopen jaren nauwelijks stappen in gezet. Daarom moeten we op zoek naar het de serviceconcepten waarmee we dat wel kunnen doen. Hier gaat onderwijslogistiek over.

- We moeten weten aan welke knoppen we kunnen draaien (zoals groepsgrootte, individuele leerroutes, vakken volgen bij andere opleidingen) en wat het effect daarvan is. Deze effecten moeten we ook onderzoeken om geïnformeerde beslissingen te kunnen nemen.
- En als we echt willen flexibiliseren moeten we een aantal dingen standaardiseren, zodat we aan die knoppen kunnen draaien en onze vraag aan leveranciers goed en breed kunnen communiceren.
- Als we weten aan welke knoppen we kunnen draaien en welke randvoorwaarden daarvoor nodig zijn, kunnen we een echte 'configurator' voor ons onderwijs maken waarin we simuleren wat keuzes betekenen.
- En als we dat weten, dan hebben we ook nog de klus dat we in onze instellingen moeten veranderen om het in de praktijk te brengen.

Datum: 13 september 2019

Bestuurders: Otto Jelsma (MBO Rijnland) en Hans Meijer (Arcus College)

Auteurs: Leo Bakker (Kennisset), Edith Hofstede (MBO Rijnland) en Chris Zintel (Kennisset)

Versie: 1.0

Startpunt: onderwijslogistiek in de strategische agenda

In de "strategische agenda digitalisering mbo" is onderwijslogistiek een van de thema's

Onderwijslogistiek maakt flexibilisering mogelijk

Flexibel onderwijs heeft gevolgen voor de organisatie van het onderwijs (onderwijslogistiek). Dat gaat verder dan individueel plannen, maar stelt eisen aan het ontwerp van het onderwijs. Alleen door een sterkere afstemming tussen onderwijs en bedrijfsvoering kunnen oplossingen tot stand komen. Maar ook stelt het eisen aan bijvoorbeeld de keuze van onderwijsondersteunende systemen, die vaak nog gebaseerd zijn op groepen van studenten.

Maar ook kan gedacht worden aan het online reserveren van ruimten en online afspraken plannen. Technologie biedt nieuwe mogelijkheden voor het gebruiken van gebouwen.

Het organiseren van onderwijs dat voldoet aan moderne eisen en verschillende doelgroepen, vereist brede aandacht binnen een instelling. Dus zowel bestuurlijk als in het onderwijs en de bedrijfsvoering.

- Versterking huidig programma Onderwijslogistiek
- Inzichtelijk maken van ondersteunende informatiesystemen in het kader van flexibilisering

Bron: Hoofdstuk 'Digitaliseren van het Leren faciliteren' in de Strategische agenda digitalisering

Er is een samenhang met andere lijnen van de agenda:

- Persoonlijk dossier: een persoonlijk dossier maakt het mogelijk makkelijker voor de student om zich flexibel te bewegen in een breed onderwijsaanbod.
- Data-ondersteund onderwijs: biedt kansen om veronderstellingen van onderwijslogistiek te toetsen en daarmee de configurator te 'laden'.
- Vaardigheden docenten: als we ons onderwijs flexibeler en meer modulair gaan inrichten betekent dat ook iets voor de manier van lesgeven door onze docenten.
- Leven lang ontwikkelen: onderwijslogistiek is een voorwaarde voor een leven lang ontwikkelen.
- Leermiddelen: een flexibeler onderwijsproces vraagt ook om flexibeler met leermiddelen om te kunnen gaan.

De uitdaging

Ambitie: start with the 'why'

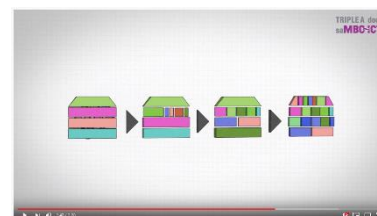
We willen allemaal de student centraal stellen, maar we slagen daar maar beperkt in

---

Stappen zetten op het gebied van onderwijslogistiek start met waarom we het in de mbo-sector belangrijk vinden om met dit thema aan de slag te gaan. We hebben, zowel als sector als op het niveau van instellingen en opleidingen, vrijwel allemaal de wens om de student meer centraal te stellen, flexibeler in te kunnen spelen in wat de arbeidsmarkt vraagt en hier ook beter mee samen te werken in het leerproces.

Tegelijkertijd zien we op verschillende terreinen dat grenzen vervagen: tussen opleidingen, tussen instellingen, tussen onderwijssectoren en tussen mbo-instelling en bedrijfsleven.

En dit is niet nieuw, ditzelfde zeggen we al tien jaar, het was een van de aanleidingen tot de ontwikkeling van de Triple A architectuur. We weten allemaal dat we voor echte flexibilisering het jaarklassensysteem moeten doorbreken. Maar zijn we verder gekomen? Wij denken dat dit maar heel beperkt het geval is. Zeven jaar geleden maakten we al [animaties](#) van wat we wilden bereiken.

Flexibilisering van het onderwijs en de student meer centraal stellen zijn ambities die breed leven in de mbo-sector. En tegelijkertijd zijn er doelen die van een veel praktischere aard zijn: het oplossen van huidige knelpunten bij het organiseren van het onderwijs, een efficiënte bedrijfsvoering, het tegengaan van verspilling van publieke middelen voor onderwijs. Aandacht voor onderwijslogistiek geeft bestuurders en medewerkers van mbo-instellingen inzicht in de keuzes die ze kunnen maken om bovengenoemde ambities te realiseren. Bovendien geeft dit de sector inzicht in de randvoorwaarden die instellingen nodig hebben om op een effectieve manier om te gaan met onderwijslogistiek.

Massaproductie is niet langer het antwoord op de vragen van het onderwijs

---

Belangrijk om deze ambities waar te maken is een gezamenlijke definitie van Onderwijslogistiek. We gebruiken hierbij de definitie zoals deze opgesteld in de publicatie *Onderwijslogistiek in het mbo* van Kennisnet en saMBO-ICT en welke ook door het Netwerk Onderwijslogistiek wordt gehanteerd: onderwijslogistiek brengt de onderwijsleervraag van de student en het onderwijsaanbod van de mbo-instelling op een passende en effectieve wijze bij elkaar. Daarbij moet er een balans gevonden worden tussen studeerbaarheid, doceerbaarheid, organiseerbaarheid en betaalbaarheid.

Nadere analyse

Doelen: richten van aandacht

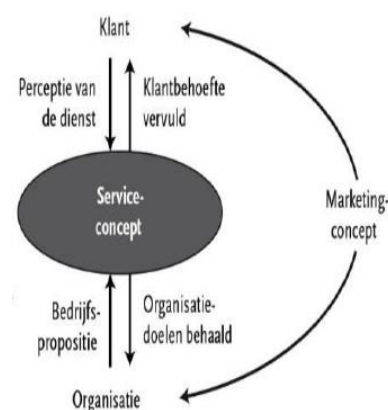
Van ambities naar concrete doelen. De digitaliseringsagenda is een uitgelezen moment om focus aan te brengen in onze ambities en onze inspanningen te richten. We staan allemaal voor meer mogelijkheden voor flexibilisering en de student meer centraal zetten, maar we zullen hier allemaal andere keuzes in maken. Er zijn verschillende manieren om dat te doen. Op welke onderdelen willen we flexibiliseren? Door meerdere startmomenten voor een opleiding te creëren, door delen van de inhoud van de opleiding flexibel in te vullen, door flexibiliteit in de vorm van het onderwijs aan te bieden, of door modules of vakken bij andere opleidingen of instellingen of zelfs binnen bedrijven te kunnen volgen.

Dit gaat allemaal om het vinden van juiste serviceconcept: de manier waarop we de balans vinden tussen de student en zijn of haar mogelijkheden of wensen enerzijds, en de mogelijkheden, visie en wensen van de mbo-instelling anderzijds. Dit serviceconcept kan zich afspelen op individueel studentniveau maar ook op het niveau van een groep studenten met gelijksoortige voorkeuren. Het nadenken in een instelling over dit serviceconcept is de eerste stap in het centraal stellen van de student en het flexibiliseren van het onderwijs. Onderwijslogistiek geeft ons de middelen om hierover na te denken en dit in de praktijk te brengen.

We moeten processen die nu gekoppeld zijn kunnen ontkoppelen: minder afhankelijkheden

---

Keuzes: variabelen op instellingsniveau

De verwachting is dat de doelen voor alle mbo-instellingen vrijwel dezelfde zullen zijn. De mate waarin een instelling hiermee aan de slag wil en de keuzes die hierin gemaakt worden zullen per instelling en vaak ook per opleiding of per team verschillen. Zie het als een mengpaneel waarbij op verschillende niveaus de juiste mix bepaald kan worden. De ene instelling of opleiding zal kiezen voor een grote flexibiliteit in de verdeling van het aantal uren dat op instelling of op de werkplek wordt ingevuld, terwijl dit voor een ander een beperktere rol zal spelen en de nadruk hier meer zal liggen op de wijze waarop vaardigheden en competenties worden getoetst en vastgelegd. Dit zijn de variabelen die je als instelling (of op opleidings- of teamniveau) kan beïnvloeden. Verschillende variabelen kennen daarbij onderlinge afhankelijkheden vanuit het perspectief van studeerbaarheid, doceerbaarheid, organiseerbaarheid en betaalbaarheid. Een dergelijke 'configurator' helpt ons en onze medewerkers om gefundeerde keuzes te maken. Dit start bij een conceptueel model, maar het doel is om dit echt te realiseren. Wanneer we de juiste experts inschakelen en dit flankeren met onderzoek, is dit een haalbaar doel.

Ik wil als bestuurder meer inzicht in de knoppen waar ik aan kan draaien voor de inrichting van mijn onderwijs en organisatie, als een soort mengpaneel

---

Dat het op dit moment niet mogelijk is om een variabele te beïnvloeden vanuit bijvoorbeeld organiseerbaarheid en betaalbaarheid betekent niet dat dit een gegeven is. Misschien is het mogelijk om door gezamenlijk in te zetten op

aanpassing van de randvoorwaarden hier verandering in aan te brengen. Onze verwachting is dat we in de sector ook variabelen vinden waarvan we constateren of zelfs besluiten dat het goed is dat we ze niet zelf kunnen beïnvloeden, of waarbij er in de sector brede consensus is dat we deze variabele niet willen beïnvloeden: dit schuifje op het mengpaneel zetten we vast. Dit laatste kan gebaseerd zijn op beleidskeuzes maar ook omdat de onderzoek aantoonde dat dit een negatief effect heeft op het onderwijs. De gezamenlijke en onderbouwde zoektocht naar de variabelen die we in de instelling willen beïnvloeden is voor ons essentieel om mbo-breed te kunnen versnellen. Voorbeelden hierbij zouden kunnen zijn de mate waarin we in het kader van blended learning de verhouding tussen online leren en groepsinstructie kunnen variëren. Of in dezelfde lijn de mate waarbij in het kader van hybride leren het leren in een bedrijf en in de school gevarieerd kan worden.

Randvoorwaarden: ict-systemen, architectuur en standaardisatie

---

Flexibilisering stelt eisen aan systemen en systemen stellen weer grenzen aan flexibilisering

---

Onder dit geheel ligt een set van randvoorwaarden. Om de variabelen van onderwijslogistiek te kunnen beïnvloeden bestaan er diverse softwarepakketten met elk hun eigen hoofdfuncties en toepassingen. Denk aan het studentinformatiesysteem dat primair gericht is op het vastleggen van informatie van en over de student en de distributie hiervan. De elektronische leeromgeving (schoolportaal) voor de begeleiding van

studenten en het roosterpakket voor de planning van roosters, personeel en ruimtes. Een veelgehoorde klacht is dat deze partijen niet precies leveren wat de instellingen vragen. Het richten van de vragen m.b.t. onderwijslogistiek kan helpen om tot de juiste vragen aan de markt te komen, ondersteund door brede vraag vanuit het onderwijs. Dit kan in de vorm van programma's van eisen, inzet van gebruikersgroepen en de bestuurlijke dialoog met (een brede geleding van) marktpartijen.

Een belangrijke stap in de randvoorwaarden en het stellen van eisen aan systemen is inzicht in de architectuur die nodig is om onderwijslogistiek in al haar verschillende facetten te kunnen bedrijven. Dit kan gaan over de eigen architectuur van de instelling waarin keuzes worden gemaakt over welke systemen te gebruiken op basis van functionaliteiten, hoe deze te koppelen en op welke manier de kwaliteit van de data te borgen. Dit inzicht stelt mbo-instellingen in staat om gerichte vragen te stellen aan de markt om hen te ondersteunen bij het in de praktijk brengen van onderwijslogistieke keuzes. Maar architectuur gaat ook over wat 'centraal' nodig, zoals een onderwijscatalogus en een uniek id voor elke studenten. Misschien ook een eigen dossier voor iedere student. Sommige architecturale randvoorwaarden zijn er, maar lang nog niet allemaal.

Ook standaardisatie maakt onderdeel uit van de randvoorwaarden. Denk binnen de instelling aan het voorbeeld dat als je flexibeler met het aanbod van AVO-vakken om wil gaan, dat dit een mate van afspraken op instellingniveau vergt. Of om flexibel vakken te kunnen volgens bij andere instellingen kan een gedeeld beeld van studiebelasting of vakinhoud over instellingen heen helpen. Maar ook standaardisatie van gegevens en processen zal waarschijnlijk nodig zijn om gebruik te kunnen maken van ondersteunende ict-systemen voor

---

Om te kunnen flexibiliseren moet je standaardiseren

---

onderwijslogistiek. Welke informatie moet kunnen worden uitgewisseld tussen systemen, worden deze gegevens al geregistreerd en is het nodig om uniformiteit aan te brengen in de beschrijving van deze informatie? Voorbeelden van bestaande standaardisaties zijn de kwalificatiedossiers, de Registratie van Instelling en Opleidingen (RIO), de UWLR-standaard voor de uitwisseling van leerresultaten en de standaard voor catalogusinformatie van leermiddelen. Dit gaat dus niet alleen over de techniek, maar ook over afspraken binnen en tussen mbo-instellingen. Denken vanuit standaardisatie van zowel gegevens als processen zou, naast flexibilisering en ontkoppeling van processen en systemen, ook marktwerking onder leveranciers van ict-systemen moeten bevorderen. Welke keuzes willen en moeten we maken op het niveau van randvoorwaarden? En hoe zorgen we ervoor dat ze ook écht voor ons gaan werken? Het realiseren van deze randvoorwaarden moet ertoe leiden dat we voor de sector niet alleen echte tooling kunnen realiseren met de configurator, maar dat instellingen deze keuzes ook in de praktijk kunnen brengen.

Veranderen in de instellingen

We delen binnen de sector dezelfde ambities van flexibilisering van het onderwijs en het 'de student centraal' stellen. We krijgen steeds meer inzicht in welke doelen we moeten realiseren om deze ambitie te realiseren. De volgende stap is de vertaling hiervan naar de variabelen die je binnen de instelling wil kunnen beïnvloeden en de randvoorwaarden die nodig zijn om dit te kunnen doen en hierbij ondersteund te worden door software. Maar als we al deze stappen succesvol doorlopen zijn we er nog niet. Onderliggend hieraan is een verandering

---

Gedrag is de grootste bottleneck, we kunnen het goed bedenken maar het moet gebeuren in de instelling. We moeten laten zien dat goede onderwijslogistiek bijdraagt aan beter onderwijs en meer geld voor onderwijs

---

in de instellingen nodig. Medewerkers moeten anders gaan werken en soms ook anders gaan 'denken'. Deze verandering moet een integraal onderdeel zijn van onze aanpak als we succesvol willen zijn in de flexibilisering van onderwijs.

Waarschijnlijk zien we hierin overlap met de andere thema's in de agenda, omdat we voor een blijvende impact niet alleen moeten werken aan de randvoorwaarden,

maar een verandering moeten realiseren in onze eigen instellingen. Aandacht voor hoe we op een andere manier werken met en denken over onderwijslogistiek in de instellingen zou dus terug moeten komen in de aanpak op dit thema. Deze verandering slaat ook weer terug op de ambitie die we hebben: de student centraal door flexibilisering van het onderwijs. We slagen hier onvoldoende in en daarin zit ook de urgentie van het onderwerp voor de instellingen. Als we hier beter in slagen, en daarbij zorgen voor een efficiënte bedrijfsvoering is er meer geld voor onderwijs, wat een driver kan zijn onder gedragsverandering in de instelling.

Onderzoek

Deze analyse berust op kennis en ervaringen uit de praktijk van andere en onze eigen instellingen. Achter elke variabele gaan veel impliciete kennis en aannames schuil. We hebben ideeën over aan welke knoppen we in onze instellingen willen draaien omdat we denken dat dit effectief is. Maar dit zijn vooral beredeneerde ideeën met verwachte werkingen en

---

Onderzoek helpt ons om aannames en impliciete kennis expliciet te maken en te toetsen

---

opbrengsten. Daarom zouden we – wanneer we met instellingen onderzoeken welke variabelen we willen en kunnen beïnvloeden – ook wetenschappers willen betrekken op het gebied van onderwijslogistiek. Zij kunnen bijdragen aan de ontwikkeling hiervan en onderzoek naar de effectiviteit van de onderwijslogistieke interventies. Gebruik van data kan bijvoorbeeld uitwijzen welk effect er is tussen groeps grootte en studenttevredenheid. Een link met de lijn 'data-ondersteund onderwijs' kan dus goed gelegd worden.

Opschakelen voor de volgende stap

We zijn in de sector al een tijd bezig zijn met onderwijslogistiek en inmiddels is dit in bijna alle instellingen bekend. Zij participeren in het Netwerk Onderwijslogistiek om kennis op te doen en te delen en gezamenlijk op te trekken in de ontwikkeling van nieuwe (kennis)producten. De leergangen onderwijslogistiek zijn zeer succesvol en alle mbo-instellingen beschikken over het referentiemodel onderwijslogistiek. We zijn de goede weg ingeslagen en hoeven dus niet vanaf nul te beginnen. Maar onze ambitie rijkt verder en we willen graag versnellen, daar gaat de Strategische agenda digitalisering mbo ons bij helpen: niet alleen nadenken over de volgende stap maar ook over focus en opschakelen naar de volgende versnelling.

Voor agendering, uitwerking en uitvoering van de activiteiten met betrekking tot onderwijslogistiek willen wij dan ook graag de regiegroep en het netwerk inzetten. Dit zijn de mensen uit de instellingen die hier de meeste kennis over hebben en in de praktijk moeten werken met de oplossingen die Strategische agenda digitalisering mbo oplevert.

Conclusie

Door gezamenlijk het gesprek te voeren over het waarom en de doelen die we nastreven en de knelpunten die we hierin ervaren, kunnen we als sector zorgen voor beweging. Hierbij staan ons de volgende stappen voor ogen:

1. Het belang dat mbo-instellingen goed nadenken en over hun serviceconcept naar hun studenten en hier keuzes in maken
2. Definiëren van de variabelen die met een onderwijslogistieke uitdaging samenhangen: het conceptueel model voor de configurator
3. Parallel hieraan onderzoek naar de effectiviteit van interventies, zodat we de configurator kunnen laden en inzichtelijk kunnen maken wat de impact is van de keuzes
4. In kaart brengen welke randvoorwaarden en systemen hiervoor nodig zijn, standaardisatie, maar ook de markt in de juiste beweging brengen
5. Het realiseren van een configurator voor alle instellingen
6. Aandacht voor de veranderprocessen binnen de instellingen

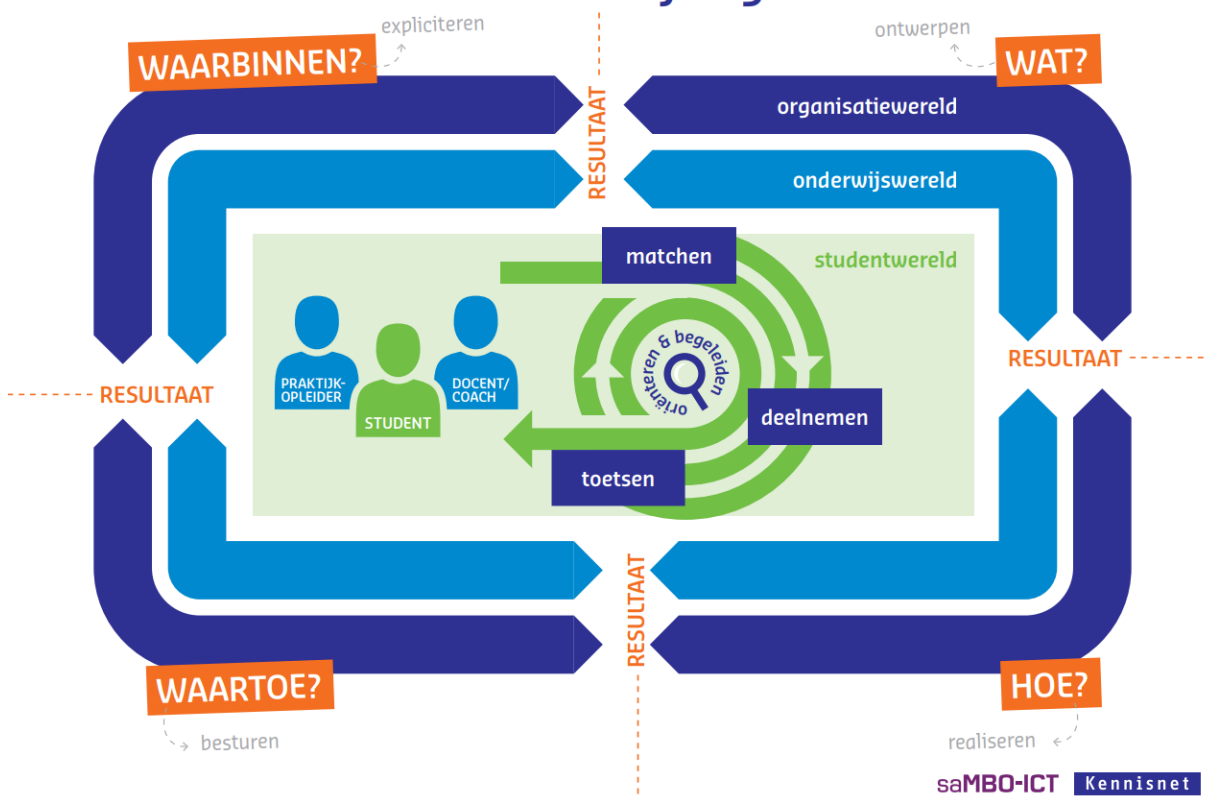
Bijlage 1. Aanvullende inhoudelijke informatie

Met onderwijslogistiek worden de processen zo ingericht, dat de leervraag van de student en het leeraanbod van de instelling bij elkaar komen, waarbij:

- er een passende route wordt geleverd aan elke student en aan de leervraag (wens) van de student zoveel mogelijk wordt voldaan
- er recht gedaan wordt aan verschillen tussen studenten (massamaatwerk, open en inclusief, van entree tot niveau vier)
- er recht gedaan wordt aan de inzetbare kwaliteit van de docent binnen de geldende wettelijke kaders (cao)
- er samenhangend georganiseerd wordt (ketendenken) en de onderwijsprocessen effectief en efficiënt worden geregeld en uitgevoerd (lean, operational excellence)
- het onderwijs betaalbaar blijft (balans customer intimacy en betaalbaarheid)

Door saMBO-ICT en Kennisnet is daarvoor – samen met diverse onderwijsinstellingen – het referentiemodel ontwikkeld.

Referentiemodel onderwijslogistiek in het mbo

Bijlage 2. Wat gebeurt er binnen het mbo?

Al twee jaar wordt er een programma Onderwijslogistiek in het mbo uitgevoerd.

Op basis van een vraag vanuit de stuurgroep bedrijfsvoering destijds is dat programma opgestart door saMBO-ICT. Kennisnet ondersteunt het programma met een adviseur.

Onderwijslogistiek werd meer en meer urgent in kader van de toenemende behoefte aan flexibilisering, persoonlijke leertrajecten, toenemende digitalisering, organisatie van keuzedelen, focus op vakmanschap (twee jaar geleden) en nu de kwaliteitsagenda.

Algemene onderligger is 'vervagen van grenzen'

- Tussen opleidingen
- Tussen instellingen
- Tussen sectoren
- Tussen scholen en bedrijven

Het programma onderwijslogistiek speelt in de op de vraag vanuit het veld. Die was tot nu toe steeds: we moeten samenwerken, we moeten het 'er over hebben', we moeten kennis delen en ontwikkelen, er is behoefte aan netwerken en leergangen.

Op dit moment zijn de volgende zaken in het kader van het programma onderwijslogistiek in het mbo gerealiseerd:

- Netwerk onderwijslogistiek, ruim 40 instellingen doen mee, ongeveer 30 deelnemers bij de fysieke bijeenkomsten 4 keer per jaar. Allerlei thema's worden besproken door experts, ervaringen uitgewisseld, ontwikkelingen geduid
- Regiegroep onderwijslogistiek, er is intussen een regiegroep die voorzichtig de lead probeert te nemen in het aansturen van netwerk en de agenda setting rond onderwijslogistiek. De regiegroep bestaat uit 7 leden uit de instellingen.
- Leergang onderwijslogistiek voor stafmedewerkers, 3 keer georganiseerd, intussen zo'n 25 deelnemende instellingen (60 deelnemers). Nadruk op theorie onderwijslogistiek en uitwerken praktijkcases
- Masterclass Onderwijslogistiek voor bestuurders en (staf) directeurs. Veel belangstelling, intussen 5x georganiseerd, 65 deelnemers. Hoog niveau, TIAS is uitvoerder
- Referentiemodel Onderwijslogistiek, een handreiking om aan de hand van dit model binnen de instellingen een kritische analyse te maken om onderwijsinnovatie en logistieke ondersteuning in kaart te brengen. Is goed ontvangen, wordt nog maar beperkt ingezet.

Op het gebied van standaardisatie en architectuur speelt ook veel. Er is een Register Instellingen en Opleidingen en er zijn standaarden voor leermiddelen, leerresultaten, leerinhoud (kwalificatiedossiers). Daarnaast is recent een project gestart (Route21) waarbij bestaande architecturen in het mbo worden samengebracht tot één nieuwe brede architectuur.

Bijlage 3. Wat gebeurt buiten het mbo?

In het 'Versnellingsplan onderwijsinnovatie met ict' van het **hoger onderwijs**, SURF 2018, krijgt onderwijslogistiek een beperkte rol. Het is ondergebracht bij het hoofdstuk Flexibilisering van het onderwijs (zone 3). Daarin wordt een set van randvoorwaarden en voorbeelden van organisatorische concepten weergegeven die de flexibilisering van het onderwijs mogelijk moeten maken. In die zin sluit dat goed aan bij de mbo agenda.

Flexibilisering van het onderwijs, zone 3,

Context

Instellingen verschillen in de manier waarop zij het begrip flexibilisering van het onderwijs interpreteren en invullen. Desalniettemin is, ook internationaal, flexibilisering van het onderwijs een trend: modularisering, microcredentialing, online afstandsonderwijs, mengvormen van face-to-face en online onderwijs (ook van andere dan de eigen instelling) komen steeds meer voor. Voor instellingen die willen flexibiliseren liggen er concrete vraagstukken. Eén van de uitdagingen daarbij is de noodzaak tot standaardisering om flexibilisering mogelijk te maken. Standaardisering betekent vrijwel altijd eerst inleveren, voordat er profijt getrokken kan worden. Het gaat dus niet vanzelf. Hoe kunnen we regie voeren op het formuleren

van gezamenlijke ambities ten aanzien van flexibilisering en bijbehorende noodzakelijke afspraken maken om de randvoorwaarden voor flexibel onderwijs te bieden?

En wat kunnen we leren van succesvolle initiatieven van diverse instellingen rondom flexibilisering? Maken gezamenlijk randvoorwaarden op het gebied van onder

andere identitymanagement en andere technische en onderwijslogistieke randvoorwaarden het eenvoudiger voor instellingen die dat willen om flexibilisering van het onderwijs mogelijk te maken? Welke infrastructurele en organisatorische zaken kan het hoger onderwijs gezamenlijk inrichten, zoals de unieke identificeerbaarheid

van studenten, microcredentialing, het aanbieden van een gemeenschappelijke onderwijscatalogus, een studentgebonden portfolio? Welke wettelijke en bestuurlijke

afspraken zijn, naast technische randvoorwaarden, nodig om dat soort zaken te realiseren?

Doelstelling

We zorgen voor (infrastructurele) randvoorwaarden, en stimuleren en ondersteunen instellingen om hun onderwijs flexibeler te kunnen aanbieden.

De leden van het versnellingssteam helpen en inspireren elkaar om flexibel onderwijs te organiseren. Het versnellingssteam levert een bijdrage aan de (door)ontwikkeling

van voorzieningen die ook voor andere instellingen nuttig zijn.

Het team van de versnellingsagenda, zone 3 geeft aan dat met name kleinschalige experimenten waarbij flexibilisering in relatie tot wet- en regelgeving, kwaliteitszorg en bekostiging een bijdrage proberen te leveren om drempels weg te nemen en richting te geven aan instellingen. Er is zeker belangstelling om het mbo traject samen te werken en uit te wisselen.

Naast de versnellingsagenda voert SURF in het kader van het meerjarenplan een programma Onderwijslogistiek uit, waarin een aantal projecten en activiteiten zijn opgezet. Dat bevat veel onderzoek, naast praktische zaken als bijvoorbeeld het werken aan catalogi voor onderwijsaanbod. Het programma probeert ook de relatie te leggen met leven lang ontwikkelen (OCW-onderzoek) en andere initiatieven zoals Edu-ID en EduMij. Ook komt het procesaspect rond flexibilisering aan de orde, met onderwijs als uitgangspunt. Een SIG bundelt en stimuleert ten slotte de ontwikkelingen, bijvoorbeeld met de publicatie 'Koplopers'.

Kijken we naar de agenda van het **PO/VO** dan komen we tot de conclusie dat daar over onderwijslogistiek niet expliciet wordt gesproken. In deze agenda staan samenwerking, digitale geletterdheid, digitale leermiddelen, infrastructuur en ethiek als belangrijkste thema's centraal. Dat geeft op zich weinig aanknopingspunten voor de mbo-ontwikkeling ten aanzien van onderwijslogistiek. Niettemin is onderwijslogistiek in het kader van flexibilisering wel degelijk aan de orde in met name het VO. Meer en meer komt ook daar maatwerk in beeld, is de behoefte groot en experimenteren scholen met vormen van 'anders organiseren' zoals het vaak heet. Het programma 'Voortgezet Leren' van de VO-Raad en Schoolinfo haakt daar op in. Een van de innovatiegroepen (voorheen learning labs) gaat het komende jaar concreet aan de slag met nieuwe vormen van meer flexibel roosteren en plannen. Zij werken ook samen met Jan Riezebos in deze. Men wil graag contact houden met de ontwikkelingen in het mbo.